

❖ وادرسى اساسى ❖

مؤلف::

جمعى از نويسندگان

به اهتمام:

پژوهشكده شوراي نگهبان

سرشناسنامه: سلیمانی درچه، محمد، ۱۳۶۷ -

عنوان قراردادی: دانش حقوق عمومی (فصلنامه) Public Law Knowledge (Quarterly)

عنوان و نام پدیدآور: دادرسی اساسی / گردآورنده محمد سلیمانی درچه؛ به اهتمام پژوهشکده شورای نگهبان.

مشخصات نشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۱۹۲ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۰۶۸-۱۸-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتاب حاضر مجموعه‌ای از مقالات تخصصی در حوزه دادرسی اساسی و صلاحیت‌های شورای نگهبان است که پیش از این در شماره‌های مختلف فصلنامه دانش حقوق عمومی توسط پژوهشکده شورای نگهبان گردآوری و منتشر شده است.

موضوع: ایران. قانون اساسی (جمهوری اسلامی) -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

Shoraye negahban-- Rules and practice

موضوع: شورای نگهبان -- قوانین و رویه‌ها

موضوع: دادرسی اساسی -- نشریات ادواری، Constitutional review -- Periodicals

شناسه افزوده: شورای نگهبان. پژوهشکده شورای نگهبان

رده‌بندی دیویی: ۹۷۸/۵۵۰۲۳

رده‌بندی کنگره: KMHY۰۶۴/۵۱۳۶۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

شماره کتابشناسی ملی: ۹۸۷۲۶۲۹

دادرسی اساسی

مؤلف: جمعی از نویسندگان

گردآورنده: محمد سلیمانی درچه

صفحه آرا: امین مددی

ناظر فنی: سیدمحمدرضا سیدعلیخانی

ناشر: پژوهشکده شورای نگهبان

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۳ - تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۵۰۶۸-۰۷-۰

شابک تک جلدی: ۹۷۸-۶۲۲-۵۰۶۸-۱۸-۶

قیمت: ۱۰۰ هزار تومان

آدرس: تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان سرافراز، کوچه پنجم، پلاک ۱۱

تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۵۰۰۷۰

فهرست مطالب

- ۱..... بررسی مبانی اعتبار دموکراتیک نظارت اساسی
محمد جلالی، قاسم‌علی صداقت
- ۲۱..... رابطه دموکراسی و دادرسی اساسی (مطالعه‌ی موردی آمریکا)
یونس فتحی، فردین مرادخانی
- ۴۳..... بررسی ماهیت نظرات شورای نگهبان
اکبر طلا بکی، محمدمین ابریشمی‌راد
- تفسیر قصدگرایانه از جایگاه و صلاحیت‌های شورای نگهبان در پرتو اندیشه‌های شهید
بهشتی.....
محمد رضا اصغری شورستانی، محمدصادق داریوند
- ۸۵..... نظارت شورای نگهبان بر قوانین مصوب پیش از انقلاب و شورای انقلاب
علی محمد فلاح‌زاده، میثم درویش‌متولی
- ۱۰۵..... نظارت بر کیفیت قوانین در رویه‌ی شورای نگهبان
علی‌اکبر گرجی‌ازندریانی، محمدشهاب جلیلود
- ۱۲۷..... جایگاه التزام نسبت به رویه در الگوهای نظارت بر قانون اساسی در جهان و ایران
رضا محمدی کسجین، محمدصادق فراهانی، علی فتاحی زفرقندی
- ۱۵۷..... گستره شفافیت در مذاکرات دادرسان / اعضای دادگاه‌ها / شوراهای قانون اساسی
حسین امینی‌پزوه، مصطفی منصوریان

مقدمه

دادرسی اساسی به‌عنوان یک شاخه حقوقی مهم، نقش محوری در تطبیق قوانین و مصوبات با اصول بنیادین قانون اساسی دارد و به‌ویژه در کشورهای دارای نظام حقوقی رومی ژرمن و قوانین اساسی مکتوب، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در نظام حقوقی ایران، از ابتدای مشروطه تا به امروز، سازوکارهای نظارت بر تطبیق قوانین با اصول شریعت و قانون اساسی، همچون اصل دوم متمم قانون اساسی مشروطه (اصل طراز) و شکل‌گیری شورای نگهبان در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مورد توجه قرار گرفته است. اصل طراز در دوره مشروطه با تعیین علمای طراز برای نظارت شرعی بر مصوبات مجلس و سپس تاسیس شورای نگهبان در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و موازین شرعی، نشان‌دهنده اهتمام قانونگذار بر اهمیت این نظارت در دوره‌های مختلف تاریخی و سیاسی ایران است.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از مقالات تخصصی در حوزه دادرسی اساسی و صلاحیت‌های شورای نگهبان است که پیش از این در شماره‌های مختلف فصلنامه دانش حقوق عمومی توسط پژوهشکده شورای نگهبان گردآوری و منتشر شده است و اینک پس از تجمیع موضوعی و تدوین در قالب یک اثر علمی منسجم به دانشجویان، پژوهشگران و صاحب نظران حقوق عمومی ارائه می‌شود.

این مجموعه مقالات با بررسی موضوعات کلیدی از جمله مبانی اعتبار دموکراتیک نظارت اساسی، رابطه دموکراسی و دادرسی اساسی در نظام‌های حقوقی مختلف (به‌ویژه مورد آمریکا)، و مطالعه تطبیقی نهادهای نظارتی همچون شورای نگهبان، به مخاطبان خود فرصتی می‌دهد تا با ابعاد مختلف دادرسی اساسی آشنا شوند. اهمیت و جایگاه شورای نگهبان در نظارت بر قوانین، تفسیر قصدگرایانه از صلاحیت‌های آن بر اساس اندیشه‌های شخصیت‌هایی همچون شهید بهشتی (ره)، و نقش این نهاد در تایید یا رد قوانین با رویکردی دینی و قانونی از جمله موضوعات محوری این کتاب است. همچنین، مقالاتی در این مجموعه به بررسی نظارت شورای نگهبان بر قوانین پیش از انقلاب و دوره شورای انقلاب پرداخته و اهمیت شفافیت در مذاکرات و تصمیم‌گیری‌های این نهاد را به‌عنوان یکی از ویژگی‌های مدرن دادرسی اساسی بررسی کرده‌اند.

ضرورت مطالعه و پژوهش در حوزه دادرسی اساسی در کشور ما بر کسی پوشیده نیست. این کتاب می‌تواند برای دانشجویان، پژوهشگران، و قضات، منبعی ارزشمند باشد که با ارائه مطالعات نظری و تطبیقی در خصوص نهادهای دادرسی اساسی، نه تنها به فهم عمیق‌تر حقوق اساسی کمک

می‌کند، بلکه به توسعه و ارتقای نظام حقوقی کشور در جهت حاکمیت قانون نیز یاری می‌رساند. امیدواریم این مجموعه بتواند به‌عنوان منبعی تخصصی و کاربردی، تأثیرگذار بر دانش و عمل حقوق‌دانان و پژوهشگران این عرصه باشد.

لازم به ذکر است مطالب بیان شده در مقالات لزوماً بیانگر نظرات پژوهشکده شورای نگهبان نبوده و صرفاً ایده و نظرات نگارندگان آنها می‌باشد.

پژوهشکده شورای نگهبان
پاییز ۱۴۰۳